

Par Valsts pārvaldes likuma 6.pantā noteiktā Valsts pārvaldes vienotības principa ievērošanu

Tiesības saņemt izdienas pensiju šobrīd normatīvajos aktos ir noteiktas militārpersonām, prokuroriem, tiesnešiem, personām, kuras strādā Latvijas Republikas valsts drošības iestādēs amatpersonas statusā, diplomātiem, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījumu vietu pārvaldes darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm, neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā iesaistītajiem darbiniekiem, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonām.

Izdienas pensijas ir vērstas uz to, lai, iestājoties noteiktiem apstākļiem, nodrošinātu valsts atbalstu personām, kuru darbs saistīts ar profesionālo iemaņu zudumu, kas var rasties jau pirms vecuma pensijas piešķiršanai noteiktā vecuma sasniegšanas. Izdienas pensija ir papildu sociālā garantija personām, kuras valsts interesēs īpašos apstākļos pildījušas noteiktas funkcijas (sk. Satversmes tiesas 2003.gada 4.decembra sprieduma lietā (Nr. 2003-14-01 7.punktu).

Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem, kuriem tiek piešķirtas dienesta pakāpes un darbs ir saistīts ar darbspēju priekšlaicīgu zudumu, dzīvības un veselības apdraudējumiem, nav tiesību uz izdienas pensijām, kā arī nav noteikti citi līdzekļi, lai kompensētu personām ar dienestu saistītus īpašos apstākļus.

Lai nezaudētu darbu un nenonāktu situācijā, kad veselības stāvokļa dēļ muitas amatpersona vairs fiziski nespēj pildīt amata pienākumus un nonāk bezdarbnieku rindās, obligātajās veselības pārbaudēs personas mēdz slēpt patieso veselības stāvokli. Šī iemesla dēļ muitas amatpersonu vidū, kas savus amata pienākumus veic tieši muitas kontroles punktos uz Eiropas Savienības ārējās robežas, ir augsts mirstības risks darbspējas vecumā. Piemēram, 2015.gadā VID Muitas pārvaldē divos gadījumos ir pārtrauktas darba attiecības amatpersonas nāves gadījumā, bet 2016.gadā – trīs gadījumos, 2017.gada I ceturksnī – jau ir bijis viens gadījums.

Tādējādi izdienas pensiju saņēmēju loks jāpapildina ar VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem ar dienesta pakāpēm, jo šīs personas dienesta laikā ir pakļautas valsts noteiktiem būtiskiem ierobežojumiem un to pienākumi ir iesaistīties dienesta izpildē iepriekš neparedzētos, nereti bīstamos apstākļos.

VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem, pildot valsts noteiktos uzdevumus, nepieciešama atbilstoša kompetence, kas ietver gan amatpersonas zināšanas un pieredzi, gan arī garīgās un fiziskās spējas. VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņu ar dienesta pakāpēm darba specifika ir saistīta ar darbu maiņās, nodrošinot muitas kontroles veikšanu uz valsts robežas 24 stundas diennaktī, septiņas dienas nedēļā, muitas fiziskās kontroles pasākumu organizēšanu, koordinēšanu, veikšanu un izpildes kontroli, operatīvo darbību veikšanu, noziedzīgu nodarījumu atklāšanu un novēršanu valsts ieņēmumu un muitas lietu jomā, valsts noslēpuma apstrādi un glabāšanu, informācijas riska analīzi, iestādes iekšējās drošības pasākumu plānošanu un organizēšanu, šaujamo ierociņu un speciālo līdzekļu lietošanu, transportlīdzekļu apturēšanu visā Latvijas Republikas teritorijā un procesuālo darbību veikšanu, kas ir saistīti ar fizisku noslodzi, psihoemocionālo stresu, darbu nelabvēlīgos klimatiskajos, veselībai kaitīgos un bīstamos apstākļos.

VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņi ar dienesta pakāpēm, pildot dienesta (darba) pienākumus, ir pakļauti lielam veselības un dzīvības apdraudējumam, kā arī riskam darbaspēju ātrākai zaudēšanai ne mazākā apmērā kā citu dienestu/iestāžu amatpersonas, kurām ir tiesības saņemt izdienas pensiju. VID amatpersonu ar dienesta pakāpēm darba specifika pilnībā atbilst to iestāžu darba specifikai, kurām saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ir tiesības uz izdienas pensiju.

VID muitas iestāžu un finanšu policijas darba specifika pēc sava rakstura (bīstamība, psihoemocionālie un profesionālie riski u.c. faktori) ir ļoti līdzīga to Valsts robežsardzes un Valsts policijas Kārtības policijas amatpersonu darba videi, kurām normatīvajos aktos ir noteiktas tiesības saņemt izdienas pensijas. Pieņemot likumu "Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonu ar dienesta pakāpēm izdienas pensiju likums", no valsts puses būtu ievērots vienlīdzības princips attiecībā uz personām, kas mūsu valstī amata pienākumus veic vienādos un salīdzināmos darba apstākļos.

Ņemot vērā minēto, nepieciešams papildināt izdienas pensiju saņēmēju loku valstī ar VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem ar dienesta pakāpēm, ievērojot to, ka citās valsts institūcijās strādājošās amatpersonas, kuras pilda līdzīgus dienesta (darba) pienākumus, saņem izdienas pensiju.

Šobrīd VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem ar dienesta pakāpēm nav noteiktas šādas papildu sociālās garantijas, kādas tās ir noteiktas citās valsts institūcijās strādājošajiem. Tādējādi tiek radīta nevienlīdzīga attieksme pret VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem ar dienesta pakāpēm, kuras atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos ar citās valsts institūcijās strādājošajām amatpersonām, kuras pilda līdzīgus dienesta (darba) pienākumus un kurām likumdevējs ir paredzējis tiesības saņemt izdienas pensiju.

Turklāt normatīvā regulējuma trūkuma dēļ attiecībā uz VID amatpersonu ar dienesta pakāpēm tiesībām saņemt izdienas pensiju ir apgrūtināta profesionālu un pieredzējušu amatpersonu piesaistīšana no citām iestādēm, kā arī pieredzējušu un profesionālu VID amatpersonu motivācija palikt dienestā.

Ņemot vērā, ka šobrīd vērojama pakāpeniska VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņu ar dienesta pakāpēm novecošanās (šobrīd VID Muitas pārvaldē 63 % no amatpersonu skaita ir ar darba stāžu virs 10 gadiem), izdienas pensijas piešķiršana veicinātu pakāpenisku paaudžu nomaiņu, kas pavērtu iespējas jaunām darba vakancēm, atturot personas no lēmuma aizbraukt no Latvijas darba meklējumos, jo īpaši tas ir aktuāli Latgales reģionā. Tādējādi šis pasākums netieši pozitīvi ietekmētu valsts līmenī pieņemto Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam īstenošanu, kā arī pozitīvi ietekmētu arī demogrāfijas problēmas risinājumu, proti, iedzīvotāju samazinājumu valstī un vidējā vecuma paaugstināšanos. Veicinātu profesionālu un pieredzējušu darbinieku piesaisti no citām institūcijām, kurās nepiešķir izdienas pensiju.

Ievērojot minēto, izstrādājot izdienas pensiju regulējumu VID amatpersonām ar dienesta pakāpēm, tiks:

- 1) samazināta nevienlīdzība ar līdzīgus dienesta (amata) pienākumus veicošiem nodarbinātajiem citās iestādēs, kuru amatpersonām ir tiesības uz izdienas pensiju;
- 2) samazināta personāla mainība;
- 3) paaugstināta amatpersonu motivācija turpināt dienestu VID;
- 4) veicināta profesionālu un pieredzējušu darbinieku piesaiste no citām institūcijām, kurās piešķir izdienas pensiju.

Izdienas pensija ir papildu sociālā garantija personām, kuras valsts interesēs īpašos apstākļos pildījušas noteiktas funkcijas (sk. Satversmes tiesas 2003.gada 4.decembra sprieduma lietā Nr.2003-14-1 7.punktu).

Latvijas Republikas Satversmes 109.pants pats par sevi neprasa, bet arī neliedz valstī izveidot izdienas pensiju sistēmu. Valsts var izvēlēties dažādus līdzekļus, lai kompensētu personām ar dienestu saistītos īpašos apstākļus. Tomēr, ja valsts ar likumu ir izveidojusi izdienas pensiju sistēmu, šī sistēma ir kļuvusi par valsts sociālās drošības sistēmas sastāvdaļu (sk. Satversmes tiesas 2010.gada 31.marta sprieduma lietā Nr.2009-76-01 5.5. punktu).

Izdienas pensijām ir vairāki mērķi – kompensēt darbaspēju priekšlaicīgu zaudējumu konkrētajā profesijā, kompensēt dienesta laikā noteiktos papildu ierobežojumus un slodzi, kā arī sekmēt attiecīgo dienestu un institūciju kvalitatīvu darbību, it īpaši antikorupcijas aspektā. Tātad izdienas pensiju mērķi ir saistāmi gan ar sociālās nodrošināšanas aspektiem, gan arī citiem mērķiem (sk. Satversmes tiesas 2007. gada 4. janvāra sprieduma lietā Nr.2006-13-0103 7.2.apakšpunktu).

Turklāt Satversmes tiesa 2010.gada 31.marta sprieduma lietas Nr.2009-76-01 5.2.apakšpunktā, analizējot visas valstī noteiktās izdienas pensijas, secināts, ka izdienas pensija kalpo kā kompensācija par dienesta laikā noteiktajiem ierobežojumiem neatkarīgi no tā, vai šie ierobežojumi ir vai nav radījuši priekšlaicīgu darba spēju samazināšanos, kā arī izdienas pensija netieši veido it kā “atliktu atalgojumu” par nevainojamu dienestu ilgā laika periodā un sekmē attiecīgo dienestu kvalitatīvu darbību, it īpaši antikorupcijas aspektā, kas mazinātu ēnu ekonomikas īpatsvaru valstī, papildinot valsts budžetu.

Iepazīstoties ar Latvijā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kas regulē izdienas pensiju piešķiršanas un izmaksas kārtību, konstatējams, ka, lai būtu tiesības uz izdienas pensiju, izdienas stāžam jābūt vismaz 20 gadiem un personai, kura pretendē uz izdienas pensiju, jābūt sasniegušai 50 gadu vecumu.

Izdienas pensija ir būtisks motivējošs faktors, kas rada atbildību pret savu darbu, profesionalitāti, sadarbību un godprātību, tādējādi tā kalpotu kā papildu motivācija kopējo VID noteikto mērķu sasniegšanai. Izdienas pensija netieši veidotu it kā “atliktu atalgojumu” par nevainojamu dienestu ilgā laika periodā un sekmētu attiecīgo struktūrvienību kvalitatīvu darbību, it īpaši antikorupcijas aspektā. Ir būtiski palīdzēt cilvēkiem noturēties darba tirgū un veicināt viņu nodarbinātību – spēju strādāt produktīvi un efektīvi. Ņemot vērā, ka šobrīd vērojama pakāpeniska VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņu ar dienesta pakāpēm novecošanās, normatīvajā aktā reglamentētas tiesības uz izdienas pensiju veicinātu jaunu darbinieku piesaisti šajās VID struktūrvienībās.

2004.gada 21.jūnijā tika uzsākts likumprojekta “Muitas iestāžu ierēdņu ar speciālajām dienesta pakāpēm izdienas pensiju likums” saskaņošanas process. Divus gadus vēlāk, 2006.gada 12.oktobrī, sagatavotais likumprojekts tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē. Tomēr likumprojekts tā arī netika pieņemts.

Ar VID 2015.gada rīkojumu Nr.9.5-10/4186-p tika izveidota jauna darba grupa likumprojekta par izdienas pensijām izstrādei. Finanšu ministrijas Vadības komitejas 2016.gada 10.oktobra sēdē tika nolemts likumprojektu un informatīvo ziņojumu virzīt saskaņošanai Ministru kabinetā, ieviešot izdienas pensijas ar 2018.gadu.

Lai parādītu jautājuma aktualitāti un aicinātu novērst nevienlīdzību, 2017.gada 15.maijā Ministru prezidentam Mārim Kučinskim tika iesniegta 941 muitnieku un muitas policistu parakstīta petīcija “Par izdienas pensiju piešķiršanu Valsts ieņēmumu dienesta

amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm”, ar kuru tika lūgts virzīt izstrādāto likumprojektu un jau no 2018.gada piešķirt izdienas pensijas VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem ar dienesta pakāpēm. Tomēr jautājums netika tālāk virzīts, pamatojoties uz Valsts kontroles veiktās revīzijas par Latvijas pensiju sistēmas ilgtspēju secinājumiem ([Nr.2.4.1-10/2016](#)). Nolemts neturpināt paplašināt izdienas pensiju saņēmēju loku, kamēr netiek veikts visaptverošs izdienas pensiju sistēmiskais izvērtējums, definēti aktuāli izdienas pensiju mērķi un kritēriji, kā arī pārskatītas jau pastāvošās izdienas pensijas un ilgtermiņa iespējas to finansēšanā.

VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņiem šobrīd nav ticība tam, ka izstrādātais likumprojekts tiks jebkad virzīts, jo līdzīgos apstākļos 2006.gadā netika tālāk virzīts iepriekš izstrādātais un Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātais likumprojekts muitas amatpersonu izdienas pensiju jomā. Arī tad tika nolemts izvērtēt izdienas pensiju sistēmu un noteikt vienotus kritērijus. Tika izveidota darba grupa Labklājības ministrijas vadībā, taču taustāmu rezultātu tās darbībai nebija un turpmāk jautājums par izdienas pensijām bija jāvirza attiecīgās nozares ministrijai. Uzskatām, ka arī šoreiz nav sagaidāmas būtiskas izmaiņas, it īpaši esošo izdienas pensiju saņēmēju lokā (tad tiktu pārkāpts tiesiskās palāvības princips). Apšaubāma ir iespēja, ka no izdienas pensiju saņēmēju loka tiks izslēgti robežsargi vai policisti. Līdz ar to uzskatām, ka lai nodrošinātu vienlīdzības principu - par līdzīgu vai salīdzināmu darbu ir jābūt līdzīgām sociālajām garantijām arī muitniekiem, muitas un finanšu policistiem, likumprojekts ir virzāms tālākai izskatīšanai.

Nosakot izdienas pensiju piešķiršanas un izmaksas kārtību Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonām ar dienesta pakāpēm sabiedrība gūs būtiskus ieguvumus, tai skaitā, vairāk motivētu VID muitas iestāžu un finanšu policijas ierēdņi, piesaistītu profesionāli, pastāvīgi atjaunotu kolektīvu, u.c. Ņemot vērā minēto, lūdzam Jūs atbalstīt un nodot savu balsi par šo likumprojektu.

**Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonu ar dienesta pakāpēm
izdienas pensiju likums**

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir nodrošināt Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonu ar dienesta pakāpēm (turpmāk – amatpersonu ar dienesta pakāpēm) tiesības uz izdienas pensiju un noteikt tās piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksāšanas kārtību, garantējot amatpersonu sociālo interešu aizsardzību, kompensējot viņiem darbspēju priekšlaicīgu zudumu, ko izraisījis dzīvības vai veselības apdraudējums.

2.pants. Tiesības uz izdienas pensiju

(1) Tiesības uz izdienas pensiju ir amatpersonai ar dienesta pakāpi, kura:

1) sasniegusi 50 gadu vecumu un kuras izdienas stāžs saskaņā ar šā likuma 3.pantu ir ne mazāks par 20 gadiem, no kuriem 10 gadi nodienēti (nostrādāti) amatā, kurā piešķirama dienesta pakāpe;

2) neatkarīgi no vecuma atbrīvota no amata atbilstoši Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumam un kuras izdienas stāžs saskaņā ar šā likuma 3.pantu ir ne mazāks par 20 gadiem.

(2) Amatpersonai ar dienesta pakāpi, kura ieguvusi tiesības uz izdienas pensiju saskaņā ar šā likuma 2.panta pirmās daļas nosacījumiem, saglabājas tiesības uz izdienas pensiju un izdienas pensijas izmaksa netiek pārtraukta, ja amatpersona turpina strādāt Valsts ieņēmumu dienestā amatā, kas nedod tiesības uz izdienas pensiju.

(3) Amatpersonai ar dienesta pakāpi, kurai vienlaikus ir tiesības uz vairākām izdienas pensijām, piešķir tikai vienu pensiju pēc šīs personas izvēles.

(4) Uz izdienas pensiju nav tiesību amatpersonai, kura saņem citas valsts pensiju, kā arī amatpersonai, kura atbrīvota no amata sakarā ar notiesājošu spriedumu par tīšu noziedzīgu nodarījumu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas) vai disciplinārsoda dēļ.

3.pants. Izdienas stāža aprēķināšana

Izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, ieskaita:

- 1) laiku, kas nodienēts (nostrādāts) Valsts ieņēmumu dienestā amatpersonas statusā;
- 2) laiku, kas nostrādāts Valsts Finanšu inspekcijā un Finanšu ministrijas Muitas departamentā;
- 3) laiku, kas nostrādāts Informācijas analīzes dienestā amatpersonas statusā;

- 4) laiku, kas nodienēts (nostrādāts) Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs;
- 5) laiku, kas nodienēts (nostrādāts) Latvijas Republikas valsts drošības iestādēs amatpersonas statusā;
- 6) laiku, kas nodienēts Latvijas Republikas bruņotajos spēkos;
- 7) laiku, kas nodienēts (nostrādāts) Latvijas Republikas prokuratūras iestādēs prokurora amatos (vai prokuratūras atestēto darbinieku amatos, kādi bija noteikti prokuratūras iestādēs līdz 1994.gada 1.oktobrim) vai tiesā tiesneša amatos, ja amatpersona Valsts ieņēmumu dienestā amatā ar dienesta pakāpi nodienējusi (nostrādājusi) vismaz 10 gadus;
- 8) laiku, kas nodienēts (nostrādāts) Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā;
- 9) 80 procentus no kopējā apdrošināšanas stāža un tam pielīdzināmā stāža, kas noteikts saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām", ja amatpersona Valsts ieņēmumu dienestā amatā ar dienesta pakāpi nodienējusi (nostrādājusi) vismaz 10 gadus.

4.pants. Izdienas pensijas aprēķināšana un līdzekļi izdienas pensijas izmaksai

(1) Amatpersonai, kura ir sasniegusi 50 gadu vecumu, izdienas pensiju piešķir 55 procentu apmērā no vidējās mēneša darba samaksas, kas noteikta saskaņā ar šā likuma 4.pantu, un par katru izdienas stāža gadu virs 20 gadiem izdienas pensijas apmēru palielina par diviem procentiem no vidējās mēneša darba samaksas, kas noteikta saskaņā ar šā likuma 4.pantu.

(2) Amatpersonai, kura neatkarīgi no vecuma atbrīvota no amata veselības stāvokļa vai amatpersonu skaita samazināšanas dēļ un kuras izdienas stāžs saskaņā ar šā likuma 3.pantu ir ne mazāks par 20 gadiem, izdienas pensiju piešķir 40 procentu apmērā no vidējās mēneša darba samaksas, kas noteikta saskaņā ar šā likuma 4.pantu, un par katru izdienas stāža gadu virs 20 gadiem izdienas pensijas apmēru palielina par 2 procentiem no vidējās mēneša darba samaksas, kas noteikta saskaņā ar šā likuma 5.pantu.

(3) Maksimālais izdienas pensijas apmērs nedrīkst pārsniegt 80 procentus no vidējās mēneša darba samaksas, kas noteikta saskaņā ar šā likuma 5.pantu.

(4) Minimālais izdienas pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru.

(5) Izdienas pensiju izmaksā no valsts pamatbudžeta līdzekļiem, kas Labklājības ministrijai tiek piešķirti saskaņā ar gadskārtējā valsts budžeta likuma aproprāciju.

(6) Izdienas pensijas saņēmējam valsts sociālās apdrošināšanas vecuma pensiju piešķir saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām". Ar dienu, kad sasniegts likumā "Par valsts pensijām" vecuma pensijas piešķiršanai noteiktais vecums, līdz vecuma pensijas piešķiršanai izdienas pensijas izmaksu pārtrauc. Pēc vecuma pensijas piešķiršanas izdienas pensijas izmaksu atjauno, izdienas pensiju samazinot par piešķirtās vecuma pensijas apmēru.

5.pants. Darba samaksa, no kuras aprēķina izdienas pensiju

Izdienas pensiju aprēķina no amatpersonas vidējās mēneša darba samaksas par pēdējiem pieciem gadiem pirms atbrīvošanas no amata, kas dod tiesības uz izdienas pensiju.

6.pants. Izdienas pensijas piešķiršanas termiņi

(1) Ja izdienas pensijas pieprasījums un tās piešķiršanai nepieciešamie dokumenti iesniegti ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc amatpersonas atbrīvošanas no amata, izdienas pensiju piešķir ar dienu, kad amatpersona atbrīvota no amata.

(2) Ja izdienas pensijas pieprasījums un tās piešķiršanai nepieciešamie dokumenti iesniegti pēc šā panta pirmajā daļā norādītā termiņa, izdienas pensiju piešķir ar dienu, kad iesniegts izdienas pensijas pieprasījums un tās piešķiršanai nepieciešamie dokumenti.

7.pants. Izdienas pensijas apmēra palielināšana

Izdienas pensijas pārskata likumā "Par valsts pensijām" noteiktajos valsts pensiju pārskatīšanas termiņos un kārtībā.

8.pants. Izdienas pensijas pieprasīšana, aprēķināšana, piešķiršana un izmaksa

(1) Izdienas pensijas pieprasījumu un tās piešķiršanai nepieciešamos dokumentus pensijas pieprasītājs iesniedz vienai no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļām.

(2) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas amatpersona izskata izdienas pensijas pieprasījumu un tās piešķiršanai nepieciešamos dokumentus, pieņem lēmumu par izdienas pensijas piešķiršanu vai atteikumu piešķirt izdienas pensiju un lēmumu paziņo izdienas pensijas pieprasītājam.

(3) Valsts ieņēmumu dienests pēc Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pieprasījuma sniedz informāciju par amatpersonas izdienas stāžu un darba samaksu, no kuras aprēķināma izdienas pensija.

(5) Izdienas pensijas saņēmējs var pilnvarot citu personu saņemt viņa izdienas pensiju.

(6) Izdienas pensijas piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(7) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras amatpersonu izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību persona var apstrīdēt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktoram. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

9.pants. Izdienas pensijas izmaksas pārtraukšana vai tās apmēra grozīšana

(1) Izdienas pensijas izmaksu pārtrauc vai pensijas apmēru groza, ja izdienas pensijas saņēmējam piešķir vecuma pensiju saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām".

(2) Izdienas pensijas izmaksu pārtrauc, ja izdienas pensijas saņēmējs:

1) no jauna uzsāk dienestu (darbu) amatā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju;

2) saņem bezdarbnieka pabalstu.

(3) Izdienas pensijas saņēmējam ir pienākums 10 dienu laikā paziņot Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai par šā panta otrās daļas 1.punktā minētā apstākļa iestāšanos.

10.pants. Izdienas pensijas izmaksa, tās saņēmējam no jauna uzsākot dienestu amatā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju

(1) Izdienas pensijas saņēmējam, ja tas no jauna iecelts Valsts ieņēmumu dienesta amatā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, uz dienesta laiku izdienas pensijas izmaksu pārtrauc.

(2) Pēc atkārtotas atbrīvošanas no dienesta, ja, no jauna iestājoties dienestā, nodienēti vairāk par pieciem gadiem, izdienas pensijas saņēmējam piešķir izdienas pensiju, ņemot vērā vidējo darba samaksu, kas aprēķināta saskaņā ar šā likuma 5.pantu. Ja, no jauna iestājoties dienestā, nodienēti mazāk par pieciem gadiem, izdienas pensijas saņēmējam atjauno piešķirtās izdienas pensijas izmaksu, par katru izdienas stāža gadu pēc atjaunošanās dienestā palielinot tās apmēru par diviem procentiem no šā likuma 5.pantā noteiktās darba samaksas.

(3) Ja saskaņā ar šā panta otro daļu aprēķinātā izdienas pensija ir mazāka par pārtrauktās izdienas pensijas apmēru, izdienas pensijas saņēmējam nosaka izdienas pensiju tādā apmērā, kāds tas bija, no jauna iestājoties dienestā, un veic pensijas indeksāciju par laika posmu, no kura pensijas izmaksa tika pārtraukta.

11.pants. Izdienas pensijas izmaksa par pagājušo laiku

(1) Aprēķinātās izdienas pensijas summas, ko izdienas pensijas saņēmējs nav saņēmis, izmaksā par pagājušo laiku, bet ne ilgāku par trim gadiem.

(2) Ja aprēķinātā izdienas pensija laikus nav saņemta tās iestādes vainas dēļ, kura piešķir vai izmaksā izdienas pensiju, neizmaksāto pensijas summu izmaksā par pagājušo laiku bez termiņa ierobežojuma.

12.pants. Ieturējumi no izdienas pensijas

(1) Ieturējumus no izdienas pensijas var izdarīt:

1) pamatojoties uz tiesas nolēmumu;

2) saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas amatpersonas lēmumu, lai piedzītu tās izdienas pensijas summas, kas izdienas pensijas saņēmējam pārmaksātas viņa vainas dēļ – neievērojot šā likuma 9.panta noteikumus. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra pārmaksātās izdienas pensijas summas atgūst likumā “Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteiktajā kārtībā un apmērā.

(2) Uzturlīdzekļi nepilngadīgo bērnu uzturēšanai piedzenami pirmām kārtām.

(3) Kopējā ieturējumu summa mēnesī nedrīkst pārsniegt 50 procentus no izdienas pensijas apmēra.

(4) Ja izdienas pensijas izmaksu pārtrauc, pirms parāds dzēsts, atlikušo parāda daļu piedzen likumos noteiktajā kārtībā.

13.pants. Sakarā ar personas nāvi nesaņemtās izdienas pensijas un apbedīšanas pabalsta izmaksa

(1) Izmaksai aprēķinātās izdienas pensijas summas, kas nav izmaksātas līdz izdienas pensijas saņēmēja nāvei, ir tiesības saņemt izdienas pensijas saņēmēja laulātajam vai arī pirmās vai otrās pakāpes radniekam, bet citai personai — uz mantojuma apliecības vai tiesas nolēmuma pamata.

(2) Izdienas pensijas saņēmēja nāves gadījumā viņa ģimenei vai personai, kura uzņēmusies apbedīšanu, izmaksā apbedīšanas pabalstu divu mēnešu izdienas pensijas apmērā. Apbedīšanas pabalsta saņemšanai tā pieprasītājs vai viņa pilnvarota persona 6 mēnešu laikā no izdienas pensijas saņēmēja nāves dienas, uzrādot personu apliecinošu dokumentu, iesniedz rakstveida iesniegumu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļai.

(3) Izdienas pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam, pamatojoties uz viņa pieprasījumu, piešķir un izmaksā vienreizēju pabalstu mirušā laulātā divu mēnešu izdienas pensijas apmērā. Tiesības uz vienreizēju pabalstu ir tad, ja mirušā laulātā nāves dienā pārdzīvojušais laulātais ir Latvijas Republikas vecuma, invaliditātes vai izdienas pensijas saņēmējs. Tiesības uz pabalstu ir tad, ja tas pieprasīts sešu mēnešu laikā no mirušā laulātā nāves dienas.

14.pants. Izdienas pensijas izmaksa personām, kuras izbrauc uz ārvalstīm

Personām, kuras izbrauc uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs, izdienas pensiju, kas piešķirta saskaņā ar šo likumu, izmaksā kārtībā, kāda saskaņā ar likumu “Par valsts pensijām” noteikta valsts pensiju izmaksai, ja Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi.

15.pants. Izdienas pensijas saņēmēja apliecība

(1) Izdienas pensijas saņēmējam izsniedz izdienas pensijas saņēmēja apliecību.

(2) Izdienas pensijas saņēmēja apliecības izsniegšanas un anulēšanas kārtību, kā arī paraugu nosaka Ministru kabinets.

Pārejas noteikumi

1. Ministru kabinets līdz 2018.gada 1.janvārim izdod šā likuma 8.panta sestajā daļā un 15.panta otrajā daļā minētos noteikumus.

Likums stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2017.gada .....

Valsts prezidents R.Vējonis

Rīgā, 2017.gada .....